

Městečko Preko, kam přijíždějí trajekty z protilehlého Zadaru. V popředí ostrůvek Galovač.

Ostrovky tak trochu stranou

text Slávka Chrpová foto autorka, Aliaksej Taukachou a Ivo Pervan – Chorvatská národní turistická centrála

UŽ JSTE OD NĚKOHO SLYŠELI, ŽE BY ŘEKL, BYL JSEM NA DOVOLENÉ NA UGLJANU NEBO NA PAŠMANU? JÁ TEDY NE. A JE TO ŠKODA. NÁZEV UGLJAN SKORO MOŽNÁ I ASOCIUJE NĚJAKÉ RUSKÉ A PAŠMAN ZASE TURECKÉ MĚSTO, ALE TOTO JSOU CHORVATSKÉ OSTROVKY, PŘESNĚJI DALMATSKÉ. NACHÁZEJÍ SE PŘÍMO NAPROTI ZADARU, KE KTERÉMU SNADNO DOJEDETE PO DÁLNICI. JSOU STRANOU TURISTICKÉHO RUCHU A PŘITOM PERFEKTNĚ DOSTUPNÉ. OD ZADARU JSOU VZDÁLENÉ JEN PĚT KILOMETRŮ. TADY NAJDETE PROSTOR, V KTERÉM SI V KLIDU BEZ PROVOZU ZACYKLISTÍTE, A TO JAK V TERÉNU, TAK I PO SILNICI, OBJEVÍTE SI TU SVOJI PLÁŽ, SVŮJ KOSTELÍK NA VRCHOLCÍCH OSTROVA A OCHUTNÁTE V ZASTRČENÉ KONOBĚ MÍSTNÍ SPECIALITY. POHODA, RELAX, KLID.

Ostrov Ugljan na severu a Pašman na jihu jsou vlastně jedna velká nudlička, která má od začátku do konce kolem padesáti kilometrů. Ale když si projedete různými městečky, vesničkami, uděláte odbočky, můžete tu bez problémů naježdít i mnohokrát víc. Na rozdíl od Dugiho otoku, který má také podlouhý

tvar a jež jsme vám představili loni v Dovo- lené na kole, je hlavně Pašman o dost širší, a tím pádem se nabízí mnoho variant k jízdě na kole. Hlavní silnice vede podél východ- ního pobřeží, které je také více osídleno. To západní je pak panenské a uprostřed ostro- va se nachází makadamová cesta, která rŮz-

ně klesá a stoupá a táhne se v délce 25 km. Lze také udělat mnoho odboček, tu ke koste- lu, tu k pláži či zátocce. Je tady spousta mož- ností k průzkumu.

Oba ostrovy jsou spojené mostem. Mezi nimi je průplav s názvem Mali Ždrelac, jenž tvoří pro výletní lodě, pravidelné linky i jachty

Krásná hřebenovka stezky Panoramski put

Křížová cesta vedoucí na vrchol M. Bokolju, na kterém je kostelík. Přístupné zde byly i dva zvony, které stále slouží jak náboženskému, tak informačnímu, varujícímu účelu, v případě požáru nebo jiného nebezpečí.

důležitou plavební cestu ze Zadaru na ostrovy zaderské oblasti, do národního parku Kornati a jižní části ostrova Dugi otok. Původně zde byla ale mělčina, až v 90. letech 19. století tu byl prokopán malý průplav, který se dal dokonce i přeskočit. Ten byl v 70. letech 20. století rozšířen, prohlouben a překlenut vysokým, zdaleka viditelným mostem, pod kterým mohou proplouvat lodě vysoké až 16 m.

Zelenější a klidnější Pašman

Pašman byl osídlen Illyry již v prvním tisíciletí př. n. l. Svědčí o tom nálezy opevněných sídlišť. Illyry pak vystřídali Římané. Potom ostrov patřil biogradské a zaderské církevní hierarchii. V následujících stoletích ani Pašman neunikl expanzi Benátek.

Vnitrozemí ostrova je kopcovité, nejvyšší výšky dosahuje Pašman vrchem v. Bokolj (272 m).

Téměř až na jeho vrchol lze dojet i na kole. Naším cílem se ale stal jeho menší bratříček M. Bokolj, na jehož vrcholku je pěkný kostelík. Dojeli jsme k němu po stezce s názvem Panoramski put, který vede skrz celý ostrov. Na tento put se odbočí asi pět set metrů za mostem přes úžinu doprava. Nejprve se jede pěkně po asfaltce, která se následně mění na makadam. Pobřežní cesta přechází v úbočí nad mořem, pak stoupá (místy brutálně), později se z ní stává krásná hřebenovka. Pokud sem vyrazíte na jaře, všechno tu kvete. My jsme tady potkali místního chlapíka, který sbíral bylinky – levanduli, šafrán a další, kterých tu roste v machii opravdu hodně. Až na vrchol M. Bokolju nelze vyjet na kole, ale dole je brána ke vstupu na křížovou cestu, kde jsme zamkli kola a po romantické stezce, která stoupá strmě vzhůru, jsme vyšli až na-

horu. Výhled odsud je opravdu nádherný. Přehlédnete až na ostrov Ugljan, ale také na pobřeží zaderské či na opuštěné strmé jihozápadní zátoky samotného ostrova. Přístupné zde byly i dva zvony, my jsme se ale zazvonit neodvážili, abychom nezpůsobili nějakou paniku. Předpokládali jsme, že stále slouží jak náboženskému, tak informačnímu, varujícímu účelu, v případě požáru nebo jiného nebezpečí. Z M. Bokolju jsme pokračovali dále středem ostrova po stezce Panoramski put. Cesta se různě zlepšuje i zhoršuje. Každopádně těch 25 km není zadarmo. Za kopcem Straža jsme pak sjeli do Tkonu. Tady doporučujeme se občerstvit třeba v konobě Arkada přímo naproti trajektu. Na cestě mezi Tkonem a osadou Kraj jsme se zajeli podívat ještě ke klášteru, který má co dělat i s naší historií a to i s letošním výročí nejvýznamnějšího českého

Objevte si pro sebe zákoutí, zátoky, vrcholky, užijte si radost z nekomerčních, neturistických míst a zastavte se, pokochejte se nebo i třeba zameditujte. Na Pašmanu a Ugljanu to ještě jde.

panovníka. Benediktinský klášter sv. Kosmy a Damiána se nachází na kopci Čokovac, a když byl ve 14. století zničen, odešli mniši s Karlem IV. do Prahy při jeho návratu z Říma, kde byl korunován papežem na císaře svatě říše římsko-německé. Tito mniši pak v Praze založili známý klášter Emauzy. Mniši-hlaholáši tady potom sloužili bohoslužby staroslověnským jazykem. Karel IV. přišel do styku s hlaholskou kulturou při svém dobrodružném pobytu v městečku Senj. Klášter Čokovac byl ale postaven už v roce 1059 na základech raně byzantské pevnosti a starokřesťanského kostela. Ke klášteru je to celkem do prudkého, ale krátkého kopce. Výhled na protilehlý Biograd na Moru, který však částečně zastíňují vzrostlé stromy, námahu vynahradí.

Po cestě zpátky jsme se osvěžili na severní straně na písčité pláži. Od osady Ugrinić až po město Tkon je tu dokonce sedm písčitých zátok v délce 3 km. Veřejné pláže se nazývají Vruljica, Južnja a pláž Ugrinić. Pokud jste příznivci naturismu, pak je asi dva kilometry od Tkonu v zátocce Sovinje také kemp tohoto druhu.

Ugljan – vzhůru na pevnost

Jméno Ugljan je spjato s produktem olivovníků – olejem (olej je chorvatsky ulje). Celý ostrov je právě olivovými háji zaplaven. Říká se, že jich tu je na sto tisíc. Proto jistě olivový olej z toho kraje může být dobrým suvenýrem z dovolené.

Na Ugljanu žije mnohem více obyvatel než na Pašmanu, dokonce je pokládán za jedno z předměstí Zadaru, který je odsud vzdálen jen dvacet minut trajektem. Mnoho obyvatel tedy dojíždí do tohoto města za prací. Spoje jezdí z obce Preko ve velmi krátkých intervalech po celý týden.

My jsme ale kotvili v Kukljici, v pěkné klidné zátocce s bary a restauracemi. Kukljica je totiž největší letovisko na Ugljanu. Ale nic velkého nečekejte. Nejvíce návštěvníků láká zalesněný poloostrovček Zaglav, který se tyčí nad zátokou. Ta má v místě směrem k Zadaru pěkné kamenité i písčité pláže. Navíc se tu můžete schovat před parným sluncem v borovém lese. Kolem ubytovacího komplexu Zelena punta s bungalovy a apartmány je příjemné se projet také na kole, ale cesta v konečné pasáži vede po betonovém molu, které není nijak široké, rozhodně to chce trochu technické zručnosti.

V sezoně hraje každý večer v areálu Zelena punta živá hudba a také tu probíhají

Každoroční akce

Ždreške lazi

Mariánské procesí, které se koná 5. srpna, směřuje z Kukljice na jihovýchod ostrova, ke kapličce v zálivu Ždrelac, kde je již přes 500 let chována vzácná relikvie, památný obraz Panny Marie Sněžné (Gospa od Sniga). Procesí na mnoha desítkách plavidel – člunů, loďek i rybářských bábek, bohatě ozdobených – vyrazí po ránu z Kukljice za zvuku hudby a zpěvů. Mnozí účastníci jsou oblečeni v krásných lidových krojích, které jsou jinak k vidění jen výjimečně. U kapličky, vzdálené od Kukljice jednou námořní milí, slouží kněží slavnou pobožnost a pak se za stálého vyzvánění přenesou mariánský obraz na nejkrásnější loď a putuje po moři do Kukljice, kde je v kostele vystaven až do 8. září. Potom se stejnou cestou vrací na své domovské místo. Každoroční tradice cestování trvá již 500 let.

Škraping Pašman Revival

Je závod konající se vždy v březnu. Cílem závodu je zvýšit sebevědomí a vzbudit zájem ostrovanů o sport a seznámit veřejnost s možnostmi, které ostrov Pašman a jeho lidské a přírodní zdroje nabízejí pro pořádání různých sportovních a kulturních aktivit. Cílem je také přispět k obohacení turistické nabídky zejména v zimě. Při závodě účastníci procházejí okolo atraktivních míst v okolí obce Tkon a po ostrově Pašman. Škraping je přizpůsobený a určený požadavkům amatérů i vrcholových sportovců. Soutěžící dobývají kontrolní body, které si sám vybírá, stejně jako úkoly, o kterých si myslí, že mu budou stačit na vítězství. Úkoly mají své speciální kouzlo a skládají se z cyklistiky po horských stezkách, volného lezení, kajaku a hledání bodů. Více informací a zdroj najdete na: www.skraping.hr.

Ribarska noć (rybářská noc)

První rybářská noc se konala v roce 1986 a od té doby se v ní úspěšně pokračuje dodnes. Každý rok se tradičně pořádá ve dnech před svátkem Velika Gospa 15. 8. Oslava se připravuje na nábřeží, přes celé molo jsou postavené stánky, kde domácí obyvatelé nabízejí tradiční pokrmy, ryby, mušle, domácí speciality, koláče, víno a to vše za doprovodu hudby, tance a různých společenských her a turnajů. (zdroj: www.adria-planet.cz)

praktické informace

vzdálenost lokality z ČR

Z Prahy do Zadaru je to 915 km cca 11, 5 hod., trajektem ze Zadaru nebo Biogradu na Moru pak 20–25 min.

sezona

Od května do září

doporučené mapy

Společnost Geotour vydává podrobné mapy ostrovů střední a jižní Dalmácie; ty však severodalmatské oblasti nezahrnují. Mapy Pašmanu a Ugljanu od Geotouru jsou zatím k dispozici pouze účastníkům kolodních plaveb.

Island Pašman, Ugljan Trekking & Mountain Biking z edice Riviera Zadar, celkem podrobná místní mapa, na které je ovšem více cest, než je ve skutečnosti.

V terénu jsou značení, která jsou ale někdy zavádějící a nepřesná. Také jsou osazena v terénu řídké a v místě, kde byste ukazatel potřebovali nejvíce, tak chybí. Často se tedy stalo, že jsme skončili u někoho na zahradě...

doprava

Zúčastněte se Kololodi, kde vás dopraví od ostrova k ostrovu bez starostí, více na www.geotour.cz.

Pokud byste se vydali na ostrov po vlastní ose, pak od exitu Zadar 2 na dálnici A1 vede do Gaženice rychlostní silnice D424 (17,6 km). Trajektová linka se provozuje ze Zadaru Zadar-Gaženica – Preko (Ugljan), linka 431 jezdí cca každou půl až hodinu, délka plavby: 25 min

Přístav Gaženica se nachází v jihovýchodní části Zadaru. Za auto zaplatíte 103 kun, za osobu 18 kun a za kolo 19 kun. Děti od 3 do 12 let mají slevu 50 % a děti do 3 let cestují zadarmo.

Biograd n. m. – Tkon (Pašman), linka 432, jezdí přibližně každou hodinu, délka plavby 20 min.,

osoba stojí 16 kun, kolo 18 kun a auto od 80 kun. Více na www.chorvatsko.cz/loдни/ozadar.html

trajekt Jadrolinija – pobočka Zadar, tel.: +385 23 250 555, web: www.jadrolinija.hr

autobusové nádraží Záhřeb www.akz.hr, vlakové nádraží Zadar www.hznet.hr

ubytování

chaty – www.pasman.cz/termíny-a-ceny – majitel nabízí dvě chaty o 6 lůžkách, cena od 50 do 143 eur podle sezony za osobu a noc. Chaty se nacházejí nedaleko městečka Tkon.

www.robinzonada.cz/lokalita/ostrov-pasman/ubytovani – robinzonovské domky, chaty na ostrově Pašman

kempinky Ugljan – Camp Porat Ugljan, Sušica, www.campingporat.com;

Kemp Stipančić Ugljan, Centar, www.campstipanac.com;

Kemp Mekelenić Ugljan, Sušica, e-mail: ivan.mekelenic@ri.t-com.hr

Pašman – Camp Arboretum, Barotul, www.camparboretum.com

Kemp Torkul, Tkon, www.camping-torkul.com – stránky jsou také v češtině!

penziony a apartmány – www.ugljan.hr – na této adrese najdete velmi mnoho ubytování i s kalendářem, kdy která ubytovací zařízení mají volnou kapacitu. Jak daleko je to do centra, jak k moři, jaké jsou parkovací možnosti, velikost pokojů i ceny atd. www.pasman.hr/en/accommodation/private-accommodation

webové stránky

www.geotour.cz, www.kolodoc.cz, www.chorvatsko.cz, www.chorvatsko.hr

www.ugljan.hr/index.php?lang=en, www.pasman.hr/hr/pasman/manifestacije

nezapomeňte navštívit

V městečku Kraj můžete navštívit františkánský klášter sv. Dujmy a na kopci Čokovac u Tkonu je benediktinský klášter sv. Kosmy a Damiána. Je ho možné navštívit uvnitř od 16 do 18 hod., v neděli a ve svátek je zavřeno.

různé akce v rámci Kulturního léta ostrova Ugljanu. K nejzajímavějším patří tzv. Ždreške lazi, tedy procesí k uctění panny Marie. Vždy 5. srpna průvod směřuje z Kukljice na jihovýchod ostrova ke kapličky v zálivu Ždrelec, kde je již přes 500 let chována vzácná relikvie, památný obraz Panny Marie Sněžné (Gospa od Sniga).

Z mola se lze dostat po trošce dobrodružné stezce na makadamovou cestu vedoucí podél moře až do Kali. V Kali doporučujeme posedět v kavárničce a kromě ruchu v rybářském přístavu sledovat kontrast syrového lokálního a rybářského Kali a mondénního Preka a sympaticky turisticky komorní Kukljice. Odtud je prima jet dále po pobřežní trase až do Sutomišćice. Jedná se o nádhernou a pestrou cestu na rozježdění. Borovicovými lesy a městečky. Rádi jsme se tu také zastavili na molech a vykoukali se.

Asi takovým cyklisticky nejzajímavějším cílem je pevnost Sveti Mihovil, která se tyčí na kopci nad střediskem Preko. Je to pevnost, kterou Benátčané postavili začátkem 13. století, když na jejich popud a v jejich kořistnickém zájmu křižáci čtvrté křížové výpravy vyloupili a vypálili křesťanský Zadar. Z pevnosti bylo vzpurné město Zadar pod neustálým dohledem silné benátské posádky. Na pevnost se dostanete, pokud z hlavní silnice vedoucí skrz ostrov zahnete místo do Preka k pevnosti. Odbočka k ní je vyznačena malou hnědou směřovkou a turistickými značkami, ale je ji možno snadno přehlédnout. Ze začátku se jede po betonu, později pak po asfaltu, v závěru se jedná o celkem prudké stoupání. Je tu ale opět široký a nádherný rozhled – celá severní Dalmácie jako na dlaní. Z jižní části opevnění na Kornatské ostrovy, na východ

V Kali doporučujeme posedět v kavárničce a kromě ruchu v rybářském přístavu sledovat kontrast syrového lokálního a rybářského Kali, mondénního Preka a sympaticky turisticky komorní Kukljice.

Průplav Mali Ždrelec, důležitá plavební cesta ze Zadaru na ostrovy zadarské oblasti. Původně se dal průplav přeskocit. V 70. letech 20. století byl rozšířen, prohlouben a překlenut vysokým mostem.

pak na Zadar se siluetou Velebitu. Pevnost je volně přístupná, ale na vlastní nebezpečí. Atmosféru místa poněkud narušuje mohutná konstrukce vysílače a přízemní budovy tvořící jeho technické zázemí. Obvodově zdi jsou částečně pobořené. Poslední trhli na zde vznikla po zásahu raketou z letadla za války v 90. letech.

Zpět hned pod vrcholem odbočuje makadam označený červenou turistickou směřovkou „Preko, Uvala Svitla“. Je to pozvolný příjemný sjezd, vyjedete nad Prekem na hlavní, východně od nájezdu na tu asfaltku, co jste jí vyjžděli. Je tam ale poměrně hodně cest, a tak není nesnadné na zemědělských cestách zabloudit. Ale o tom

V macchii kolem stezky panoramski put se dá posbírat celá řada druhů bylinek

právě celé ježdění po těchto ostrovech je. Objevovat si pro sebe zákoutí, zátoky, vrcholky, užít si radost z nekomerčních, neturistických míst a zastavit se, pokochat se nebo i třeba zameditovat. Na Pašmanu a Ugljanu to ještě jde.

Silnička vedoucí z Kali do Preka. Vykoupat se tu lze na každém kilometru.

Náročné výjezdy zvládnete s lehkostí a elegancí, sjezdy pak s jistotou, jaká vás překvapí.

Lust – dámská obdoba modelu Anthem 27.5 neztratila nic ze své pánské předlohy, díky specifické dámské geometrii a osazení vám ale nabízí ještě více pohodlí a tím i více zábavy na vašich oblíbených trailech. Všeestranný celoodpružený XC/trail bike se 100mm plně aktivního odpružení Maestro je postaven na lehkém a pohodlném hliníkovém rámu ALUXX SL, který velmi citlivě reaguje na vaše podněty i terén pod vámi.